

VARNO UŽIVANJE OBROKOV IZVEN DOMA

Vsi v Sloveniji, ki se ukvarjajo z dejavnostjo proizvodnje in prometa živil, so dolžni zagotavljati varnost živil skladno z zakonskimi osnovami. Potrošniki pričakujemo, da so živila, ki jih zaužijemo izven doma, vedno varna. Novica o izbruhu črevesne nalezljive bolezni ali zastrupitve s hrano, povezane z uživanjem hrane v nekem obratu, poruši zaupanje potrošnikov in običajno sproži razmišljanja kako ukrepati, da se morebitnim nevarnostim ne bi izpostavljali tudi sami.

Na kaj moramo biti pozorni, ko se odločimo za uživanje hrane izven doma?

1. Izbira lokala

Izbira obrata, v katerem bomo zaužili obrok, je izključno naša odločitev!

Osnovno informacijo o stanju čistoče v lokalu lahko dobimo že na osnovi čistoče jedilnice, urejenosti in higijene osebja, higienskega stanja v sanitarijah...*

Cena hrane in storitev naj ne bosta glavni merili pri izbiri lokala.

- Glej priporočila potrošnikom: Pomen umivanja rok v domači kuhinji:
http://www.ivz.si/Mp.aspx?ni=23&pi=5& 5_PageIndex=2& 5_groupId=193& 5_action=ShowList

2. Izbira jedi

Opozarjamo na morebitne nevarnosti načina priprave posameznih jedi, saj njihove recepture toplotne obdelave živil sploh ne predvidevajo, oz. je v recepturi že v osnovi predvidena nezadostna toplotna obdelava.

Takšna živila so: angleški biftek, karpačo, tatarski biftek, mehko kuhana jajca, suši, školjke itd. *

Uživanje teh jedi predstavlja tveganje za zdravje še posebno pri skupinah ljudi, kot so: otroci, nosečnice, bolniki z oslabljenim imunskim sistemom in starostnikih.

Zavedati se moramo tudi morebitnih posledic neustreznega shranjevanja že pripravljenih jedi. **

* Tvegane jedi oz. živila so podrobneje predstavljena v Tabeli 1.

**Glej priporočila potrošnikom: Osnovna higienska stališča za higieno in varnost živil:

<http://www.ivz.si/Mp.aspx?ni=23>

3. Videz, shranjevanje postreženih jedi

Preden pričnemo z uživanjem obroka, preverimo:

- o da je jed na krožniku dovolj toplotno obdelana (npr., da meso ni krvavo itd.),
- o da je jed postrežena na primerni temperaturi (npr., da solata ni mlačna, da riž ni hladen, da cmok v sredini ni leden itd.),
- o da se jedi pri samopostrežnem načinu serviranja hrane, shranjujejo na ustreznih temperaturah (npr. solate, solatni prelive ter slaščice na hladnem, tople jedi v ogrevalnih kotličkih itd.),
- o da so postrežene jedi po videzu, vonju in okusu primerne ter, da v njih ni tujkov.

4. Odnášanje ostankov hrane domov

V številnih gostinskih lokalih lahko hrano, ki je v času obiska ne pojemo, odnesemo domov. Pri tem moramo vedeti, da to počnemo na lastno odgovornost (možnost naknadnega onesnaženja, transport in shranjevanje živil na neustrezni temperaturi itd.).*

*Glej priporočila potrošnikom: Osnovna higienska stališča za higieno in varnost živil:

<http://www.ivz.si/Mp.aspx?ni=23>

5. Naročanje pogostitve za večjo družbo

Priporočamo, da ob potrjevanju rezervacije, prosimo, za več informacij:

- o kadar nameravamo sami prinesiti pecivo in pijačo, preverimo ali je to sploh dovoljeno in nato preverimo razpoložljivost hladilnih naprav za primerno shranjevanje jedi v obratu,
- o z nosilcem dejavnosti pripravimo natančen časovni raspored za načrtovane obroke oz. hode jedi in potem našo družbo usmerjamo skladno z urnikom,
- o pri oblikovanju jedilnika se izogibamo tveganim jedem,
- o posvetujemo se z osebjem, kakšen obseg jedi so sposobni varno pripraviti,
- o jedi se gostom servira porcijsko, po zaključenih obrokih občutljive jedi ne ostajajo po mizah ampak se hranijo na ustreznih temperaturah.

Tabela 1: Najbolj tvegana živila in najpogostejši povzročitelji bolezni

Tvegano živilo	Tvegane skupine ljudi	Najpogostejši povzročitelji bolezni
Surova ali ne dovolj kuhana jajca: Solatni prelive Omake s surovimi jajci Mehko kuhana jajca Peciva iz beljaka Pečena jajca Umešana jajca	Vsak, še posebej: Starejši Otroci Bolniki z oslabilim imunskim sistemom Nosečnice	<i>Salmonella</i> <i>Campylobacter</i>
Surovi mlečni izdelki: Surovo ali nepasterizirano mleko Mehki, sveži siri iz surovega mleka Skuta Siri s plesnimi (npr. Camembert, Brie)	Vsak, še posebej: Nosečnice Starejši Bolniki z oslabilim imunskim sistemom Otroci	<i>Salmonella</i> <i>Listeria</i> <i>Escherichia coli</i> - nekateri sevi <i>Campylobacter</i> Paraziti
Surovo ali slabo pečeno meso: Pleskavica Karpačo Perutnina Svinjina Angleški biftek Tatarski biftek	Vsak, še posebej: Nosečnice Starejši Otroci Bolniki z oslabilim imunskim sistemom	<i>Escherichia coli</i> - nekateri sevi <i>Salmonella</i> <i>Campylobacter</i> <i>Yersinia</i> Paraziti
Surovi ali ne dovolj kuhani mehkužci, školjke, raki: Ostrige Morski sadeži	Vsak, še posebej: Bolniki z boleznimi jeter Bolniki z oslabilim imunskim sistemom Nosečnice Starejši Otroci	<i>Salmonella</i> <i>Listeria</i> <i>Vibrio</i> Virus hepatitisa A
Surove ribe: Suši Karpačo s tuno	Vsak, še posebej: Bolniki z oslabilim imunskim sistemom Starejši Nosečnice Otroci	<i>Salmonella</i> <i>Listeria</i> <i>Vibrio</i> Paraziti Histaminska zastrupitev

Viri:

1. Vsebine za potrošnike in o varnem delu z živili, uporabljene za linke, s spletne strani IVZ na dan 20.6.2011
2. Smernice za mikrobiološko varnost živil, ki so namenjena končnemu potrošniku, IVZ, 2009
3. Smernice dobre higienske prakse in uporaba načel HACCP v gostinstvu, Turistična zbornica Slovenije, Sekcija za gostinstvo in turizem, 2010

4. Polak P. in sod. 2002. Smernice dobre higienske prakse in HACCP za gostinstvo. 2002. Ljubljana. Gospodarska zbornica Slovenije: 87 str.
5. www.FoodSafety.gov, 7.4.2011.
6. <http://www.cdc.gov/nczved/divisions/dfbmd/diseases/vibriov/#infection>, 7.4.2011.
7. <http://seafood.ucdavis.edu/haccp/compendium/chapt20.htm>, 7.4.2011.
8. <http://www.cdc.gov/nczved/divisions/dfbmd/diseases/listeriosis/>, 7.4.2011.